

Zpráva ze zahraniční služební cesty

Jméno účastníka cesty	PhDr. Bohdana Stoklasová
Pracoviště – instituce, adresa	Národní knihovna ČR, Klementinum 190, 110 00 Praha 1
Pracoviště – zařazení	Ředitelka úseku novodobých fondů a služeb
Důvod cesty	Analýza funkcionality systému Dias (jeden z možných kandidátů na systém pro správu a provoz budoucího digitálního repozitáře NK ČR) a jeho napojení na další aplikace (se zvláštním zřetelem na integraci v rámci portálů) v místě jeho instalace ve dvou evropských národních knihovnách – Deutsche Nationalbibliothek (DDB) ve Frankfurtu a Koninklijke Bibliotheek (KB) v Haagu
Místo – město	Frankfurt, Německo; Haag, Nizozemsko
Datum (od-do)	5.6.2006-8.6.2006
Podrobný časový harmonogram	<ul style="list-style-type: none"> • Cesta Praha-Mainz: 5.6.2005 • Cesta Mainz-Frankfurt, jednání v DDB ve Frankfurtu, cesta Frankfurt-Haag: 6.6.2006 • Jednání v KB v Haagu, cesta Haag-Amsterdam: 7.6.2006 • Návštěva pracoviště Konica Minolta v Amsterdamu, cesta Amsterdam-Praha: 8.6.2006
Spolucestující z NK	Mgr. Jan Hutař, RSDr. Ivan Ljubka, PhDr. Jiří Polišenský (všichni NFS). Další spolucestující: Ing. Martin Lhoták (KNAV), Ing. Josef Víšek (MK), ing. Martin Vojnar (VKOL), ing. Petr Žabička (MZK)
Finanční zajištění	G 31 + rozpočet NK (Stoklasová, Hutař), rozpočet NK (Ljubka, Polišenský)
Cíle cesty	<ul style="list-style-type: none"> • Seznámit se se stavem vývoje systému Dias (firemní prezentace za účasti uživatelů systému) • Seznámit se přímo v místě aplikace s využitím systému Dias v DDB a KB a analyzovat návaznost systému Dias na další systémy používané v obou knihovnách se speciálním důrazem na integraci v rámci portálů • Seznámit se na místě s funkcionalitou skeneru PS5000C a podmínkami jeho dodání
Plnění cílů cesty, program	<p>Všechny cíle cesty byly splněny</p> <ul style="list-style-type: none"> • Seznámení se stavem vývoje systému Dias (firemní prezentace za účasti uživatelů systému z KB) Současný stav systému Dias http://www-5.ibm.com/nl/dias/index.html nám prezentovala zástupkyně firmy IBM. Systém byl původně vyvinut pro potřeby KB, dále byl modifikován podle potřeb DDB. V současné době má systém funkční a prakticky ověřené všechny moduly potřebné pro budování a provoz spolehlivého digitálního repozitáře. Prezentace se zúčastnili zástupci české pobočky IBM. • Seznámení s využitím systému Dias v DDB http://www.ddb.de V DDB nás přivítala a části jednání se zúčastnila ředitelka DDB, Dr. Elisabeth Niggeman, která nám přiblížila koncepci budování digitálního repozitáře

v DDB, dále vedoucí pracovníci a další odborníci zodpovědní za jednotlivé části aplikace systému Dias. Upozornila nás též na projekt Nestor <http://www.langzeitarchivierung.de>, který pokrývá především problematiku digitálních repozitářů v německých akademických knihovnách a zároveň představuje teoretickou základnu pro tuto problematiku pro celé Německo. Projekt kopal

<http://kopal.langzeitarchivierung.de/index.php.en> je aktivitou DDB zaměřenou na dlouhodobou archivaci. V současnosti pokrývá především elektronické disertace, periodika a knihy. DDB zakoupila pouze „jádro“ systému Dias (Dias Core) pro základní funkce digitálního repozitáře (ingest, access, data management, preservation management a archival storage), postrádá však uživatelské rozhraní pro vkládání dat a pro koncové uživatele. Tuto problematiku řeší další systém koLibRI

http://kopal.langzeitarchivierung.de/index_koLibRI.php.en, založený na open source a naprogramovaný a provozovaný v DDB. Německým kolegům jsme představili projekt naší Národní digitální knihovny. Po analýze systému Dias následovala krátká prohlídka nové budovy DDK.

- **Seznámení s využitím systému Dias v KB** <http://www.kb.nl>

V KB nás přijal velmi dobře připravený tým vedený Hilde van Wijngaarden, vedoucí úseku ochrany digitálních dokumentů. Prezentace a diskuse zahrnovala informaci o současném stavu i perspektivách projektu e-Depot <http://www.kb.nl/dnp/e-depot/e-depot-en.html> a prezentaci projektu naší Národní digitální knihovny. Dále následovaly detailnější prezentace i praktické ukázky věnované projektu e-Depot a systému Dias, včetně zajímavé prezentace výsledků a plánů KB v oblasti emulace. Kromě jádra Dias Core používá KB ještě další systém vyvinutý firmou IBM na míru KB především pro oblast vkládání digitálních dat a metadat elektronických periodik, které jsou prioritou KB, která se dohodla s velkými vydavateli a mezinárodními agregátory elektronických periodik (Elsevier, Kluwer Academic, BioMed Central, Blackwell Publishing Oxford University Press, Taylor & Francis, Sage Publications, Springer, Brill Academic Publishers) na dlouhodobé archivaci jimi vydávaných periodik. Stala se tak de facto mezinárodním repozitářem pro dlouhodobou ochranu elektronických periodik, o kterou se vydavatelé již nemusí starat. Uložená periodika jsou přístupná uživatelům pouze v budově KB (archivní režim), pro online přístup musí i nizozemští uživatelé nadále platit licenční poplatky. Přístup do digitálního archivu je pro uživatele zastřešen portálem provozovaným v systému MetaLib. Po analýze systému Dias následovala krátká prohlídka renovovaných prostor KB.

- **Seznámení s funkcionalitou skeneru PS5000C a podmínkami jeho dodání.** Na pracovišti Konica Minolta

	v Amsterdamu jsme se prakticky seznámili s funkcionalitou skeneru PS5000C a podmínkami jeho dodání. Řada českých knihoven uvažuje o jeho využití pro dodávání dokumentů a další aplikace.
Přivezené materiály	Během cesty jsme získali řadu materiálů ilustrujících nejnovější stav i aplikace systému Dias. Většinou se jedná o materiály interní povahy. Jejich autoři vyslovili přání, aby byly využity jen pro potřeby účastníků cesty a/nebo další akce související s výběrem systému pro provoz centrálního úložiště v ČR nebo v dalších zastoupených knihovnách a aby nebyly dále šířeny.
Tištěné přílohy a elektronické dokumenty	<ul style="list-style-type: none"> • Zpráva je k dispozici ve studovně knihovnické literatury NK ČR • Elektronické dokumenty – viz navigace výše v textu.
Datum předložení zprávy	13.10.2006
Podpis předkladatele zprávy	